*רוכבי גמלים אסורין לאכול בתרומה *תניא נמי הכי רוכבי גמלים כולם רשעים הספנים כולם צדיקים החמרים מהן רשעים מהן צדיקים איכא דאמרי הא דמכף הא דלא מכף ואיכא דאמרי הא *דמטרטין הא דלא מטרטין ריב"ל *לייט אמאן דגני אפרקיד איני והאמר רב יוסף *פרקדן לא יקרא קרית שמע הוא דלא יקרא הא מגנא שפיר דמי לענין מגנא כי מצלי שפיר דמי לענין ק"ש כי מצלי אסור והא ר' יוחנן מצלי וקרי ק"ש שאני רבי יוחנן דבעל בשר הוה: **מתני'** *דרך בנות ישראל משמשות בשני עדים אחד לו ואחד לה והצנועות מתקנות שלישי לתקן את הבית *נמצא על שלו טמאין וחייבין קרבן נמצא על שלה *אותיום טמאין וחייבין בקרבן נמצא על שלה לאחר זמן טמאין מספק ופטורים מן הקרבן איזהו אחר זמן כדי שתרד מן המטה ותדיח פניה ואח"כ מטמאה מעת לעת ואינה מטמאה את בועלה *ר"ע אומר אף מטמאה את בועלה מודים חכמים לרבי עקיבא ברואה כתם שמטמאה את בועלה: **גמ'** וניחוש דלמא דם מאכולת הוא אמר רבי זירא אותו מקום בדוק הוא אצל מאכולת ואיכא דאמרי רחוק הוא אצל מאכולת מאי בינייהו איכא בינייהו דאשתכח מאכולת רצופה להך לישנא דאמר בדוק הוא הא מעלמא אתאי להך לישנא דאמר רחוק הוא אימא שמש רצפה אתמר בדקה בעד הבדוק לה וטחתו בירכה ולמחר מצאה עליה דם אמר רב טמאה נדה א"ל רב שימי בר חייא והא חוששת אמרת לן איתמר נמי אמר שמואל טמאה נדה וכן מורין בי מדרשא טמאה נדה אתמר בדקה בעד שאינו בדוק לה והניחתו בקופסא ולמחר מצאה עליו דם א"ר יוסף כל ימיו של ר' חייא טימא ולעת זקנתו טיהר איבעיא להו היכי קאמר כל ימיו טימא משום נדה ולעת זקנתו טיהר משום נדה וטימא משום כתם או דלמא כל ימיו טימא משום כתם ולעת זקנתו טיהר מלא כלום תא שמע דתניא בדקה בעד שאינו בדוק לה והניחתו בקופסא ולמחר מצאה עליו דם רבי אומר טמאה משום נדה ורבי חייא אמר טמאה משום כתם

אמר

רוכבי גמלים. אבריהם מתחממים בבשר הגמל ומולידים זרע: כולם רשעים. כלומר: כולם צדיקים. שדרים בסכנה ולבם לאביהם שבשמים: דמכף. לשון אוכף של חמור. אם יש לו אוכף האבר אינו מתחמם שהעץ קשה הוא ואם אין לו אוכף מתחמם בבשר החמור אבל דרך גמלים לרכוב בלא אוכף אלא במרדעת ומתחמם: דמטרטין. ירך מכאן וירך מכאן ואברו מתחמם: דלא מטרטין. רוכב כאשה: מטרטין. לשון מאזנים כדאמרי' במנחות (דף ס:) וכי טורטני יכנים: אפרקיד. פניו למעלה וגנות הוא שפעמים שיתקשה אבר מוך שינתו ויתגלה ועוד שידיו מונחות לו על אברו ומתחמם: מצלי. מוטה מעט על צדו: כי מצלי נמי אסור. אא"כ יושב או שוכב כולו על צדו: **מתני'** אחד לו ואחד לה. לקנח לאחר תשמיש: לתקן את הבית. כלומר לבדוק לפני תשמיש ולהכין עצמה לבעלה. וה"ה לכל הנשים כדתנן בפ"ק (לעיל יא.) ובשעה שהיא עוברת לשמש את ביתה והא דנקט צנועות כדמפרש בפ"ק (יב.) צנועות עד שתודקת בו לפני תשמיש וזה אין בודקת בו לפני תשמיש אחר: נמצא דם על שלו. ואפילו לאחר זמן ששהה לאחר בעילה זמן ארוך קודם קינוח בידוע שהיה דם בשעת תשמיש: טמאים. שניהם טומאת שבעה כדין בועל נדה כדכתיב (ויקרא טו) ותהי נדתה עליו: *אותיום. מיד לאחר בעילה: לאחר זמן. לאחר אותיום טמאים מספק שניהם שבעה ימים ומיהו טומאת ספק הוא לתלות אבל לא לשרוף: את פניה. פניה שלמטה: ואח"כ. כלומר ששהה יותר מכשיעור הזה אחר אחר הוא זה: מטמאות מעת לעת. טהרות ואדם במגע טומאת ערב ומדרבנן כדין מעת לעת דאמר בפ"ק (ו.) ומה היא מטמאה משכבה ומושבה וכיון דעושה משכב ומושב לטמא אדם כל שכן דהיא עצמה מטמאה אדם: ואינה מטמאה את בועלה. טומאת שבעה ימים: ר"ע אומר אף מטמאה את בועלה. ר"ע לטעמיה דאמר כל מעת לעת מטמאה את בועלה מספק טומאת שבעה בפ"ק (לעיל ו.): **גמ'** מאכולת. כינה. ואמאי טמאין ואמאי לשרוף תרומה ולהתחייב בקרבן ואמאי להוי ספק לתלות תרומה ולהביא אשם תלוי ולא חטאת דדלמא דם מאכולת הוא שהיה באותו מקום באשה וכשבעל נדבק בו: בדוק. דודאי אין שם מאכולת ודם ודאי מגופה אתיא: רחוק הוא. שאין מאכולת יכולה ליכנס שם: רצופה. מעוכה על העד רחוק מן הדם קצת. ללישנא דבדוק כיון דקים להו לרבנן דאין שם מאכולת ודאי דם מגופה הוא שהרי העד היה בדוק לה קודם הקינוח ומאכולת *) (מעלמא הוא דאי התם בעד שהיא רצופה) וללישנא דרחוק איכא לספוקי שמא האי דם ממאכולת ומתוך שרחוק הוא מעכה השמש בשעת תשמיש: ולמחר מצאה עליה דם. על הירך: טמאה נדה. טומאה ודאית דכיון דהעד בדוק לה שלא היה בו דם קודם בדיקה ודאי מגופה אתאי על העד ומשם הוטח בירכה ולא אמרינן דלמא מעלמא אתא על ירכה וספק טומאה היא: ולמחר מצאה עליו דם. על העד וליכא לספוקי דלמא מקמי הכי הוה ביה. להכי לא נקט הכא טחתו בירכה דא"כ הוו להו תרי ספיקי לקולא חדא דלמא לאו מן העד הוטח על ירכה ואפילו אמ"ל מן העד אתא דלמא כיון דלאו בדוק מקמי הכי הוה: משום נדה. טומאה ודאית דכיון דהוזקק למים שם לא מספקינן במקמי הכי: משום כתם. כלומר טומאת ספק ותולין:

שבירכה

*) ס"א לאחר בעילה אמאי על אברו

רוכבי גמלים אסורין לאכול בתרומה · ואע"ג דאמר שמואל בפ' יוצא דופן (לקמן דף מג·) כל שכבת זרע שאין כל גופו מרגיש אינו מטמא הכא דלמא הרגיש כל גופו ולאו אדעתיה: **רוכבי** גמלים כולם רשעים החמרים מהן רשעים מהן צדיקים · וא"ת דאמרינן בפרק עשרה יוחסין (קדושין דף פב·) גמלים רובן כשרים חמרים רובן ליסטין וי"ל דהכא מיירי ברוכבים ומשום הרהור והתם לא מיירי ברוכבים אלא בטוענין סחורה על הגמלים והם הולכים ברגל רחוק במקום סכנה וחמרין [שהם ליסטים משום דבשעה שקונים] טוענין רמאות במשא ובמתן:

אפרקיד · פי' הקונטרס פניו למעלה וכן משמע בהמוכר את הספינה (ב"ב דף עד·) גבי מתי מדבר דגני אפרקיד וחליף טייעא תותי ברכייהו ורומחא בידיה ולשון אפרקיד אפוריקה קל *(קוקלא) ולא כפירוש הערוך דפי' פניו מטה ולשון אפרקיד אפי קיד ועוד קשה לר"י דאפרקיד למה לי · [וע"ע תוספות פסחים קיב· ד"ה פרקדן]: **לייט** אמאן דגני אפרקיד · פי' בקונטרס שידיו מונחות על מילתו ומתחמם ורשב"ם פירש שבגדיו טפלין על אמתו ומתחמם ומה שפי' עוד שפעמים [מתקשה ומתגלה] לא נראה דבבית סגור או אפל מאי איכא · ועוד שמעתי כששוכב אפרקיד מתחמם השדרה ומתחמם זו יתקשה האבר ויבא לידי קרי · גליון:

ק"ש כי מצלי אסור · פירוש כשהוא קורא אפרקיד אבל על צדו לגמרי שרי כדאמר בפ' מי שמתו (ברכות דף יג·) שנים שהן ישנים במטה זה הופך פניו לכאן וזה הופך פניו לכאן וקורין ק"ש: **וליחוש** דלמא דם מאכולת הוא · אבל על בדיקות דמטמאינן לה אם מלא דם לא פריך דלמא תומנת היא אבל הכא פריך אמאי חייבין בקרבן דלמא מיירי חולין בעזרה ועוד נראה וכן פר"ח דפריך אמצא על שלו כי לא נמצא על שלה אמאי מטמאין כיון דליכא הוכחה דלא אתי מגופה: **רחוק** הוא אצל מאכולת · אין לפרש שאינה יכולה ליכנס אלא ברחוק ולפעמים נכנסת דא"כ הוה ליה למימר בסמוך ללישנא דרחוק הוא אימר איתרמויי איתרמי ולמה צריך להזכיר דשמש רצפה לכך י"ל ברחוק הוא שאינה באה כלל סמוך לרחם מפני הזוהמא שיוכל השמש להכניס ורחוק הוא אצל מאכולת פירוש דאינה נכנסת בשום פנים מאליה אלא פעמים שמתקרבת לרחם כ"כ עד שהשמש מכניסה ומרצפה:

וטחתו בירכה · פירוש במקום (א) שאין דם המקור יכול ליפול שם: **ולמחר** מצאה עליה דם · ה"ג רש"י פי' על ירכה וקאמר דטמאה נדה דאיכא למימר דמן העד נתלכלך ירכה ולא מעלמא וא"ת ותבדוק העד וי"ל שאבד העד א"נ שמא דם העד עצמו בא מדם ירכה כיון שנמצא על העד רק במקום שנגע בירכה וכגון שיש עברים ועוד דליכא תגשא דמאכולת *ודוקא בעד הבדוק לה אבל בשאינו בדוק לה הוי ספק ספקא כדפי' רש"י ודוקא שטחתו בירכה אבל הניחתו בקופסא פשיטא דטמאה ור"ח גרס ומצאה עליו פירוש על העד וטחתו בירכה היינו בגלוי שלא הניחתו בקופסא דבהניחתו בקופסא פשיטא דטמאה ופריך והא חוששת אמרת לן דלומר מעלמא אתי: **אמר** שמואל טמאה נדה · אפי' ר' חייא דמטהר בסמוך מודה הכא דהא ר' חייא כר' יוסי ס"ל ושמואל גופיה פסיק כהלכה (לקמן נט:) כרבי יוסי והכא קאמר דטמאה נדה:

בעד

או שמא כיון שנמצא על ירכה במקום שנגע בעד שוכח מילתא שמחמת העד הוא וטמאה · גליון:

עין משפט
נר מצוה

כד א מיי' פ"ז מהל' תרומות הלכה ו טוש"ע אה"ע סי' כג סעיף ה:
כה ב מיי' פכ"א מהל' איסורי ביאה הלכה יט [ופ"ד מהל' דעות הל' י] סמג לאוין קיא טוש"ע שם סעי' ג:
כו ג מיי' פ"ב מהל' ק"ש הלכה ב ופי' מהסכות וכל"מ סמג עשין יח טוש"ע א"ח סי' סג סעי' א:
כז ד מיי' פכ"א מהל' איסורי ביאה הלכה יח סמג לאוין קכו טוש"ע אה"ע סי' כג סעיף ג:
כח ה ו מיי' פ"ב מהל' ק"ש הלכה ב סמג עשין יח טוש"ע א"ח סימן סג סעיף א:

רש"ל מ"ז וגי' רש"א או קיקלא

כט ו מיי' פ"ד מהלכות איסורי ביאה הלכה יד ופ"ט סמג לאוין קיא טוש"ע י"ד סי' קצו סעי' ב וס"ג:
ל ח מיי' שם הלכה טו סמג שם טוש"ע שם סעיף ה:
לא ט י מיי' פ"ה מהל' שגגות הל' ה:
לב כ מיי' שם (ופ"ד מהלכות איסורי ביאה) סמג לאוין קיא טוש"ע י"ד סימן קצ סעי' לג:
לג ל מ מיי' פ"ה מהל' שגגות הל' ו:
לד נ מיי' שם (ופ"ד מהל' משכב ומושב הלכה ח):
לה ס מיי' פ"ב מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ח:
לו ע פ מיי' פ"ד מהל' איסורי ביאה הל' יח ופ"ג כמ"ש סמג לאוין קיא טוש"ע י"ד סי' קצ סעי' לג:
לז צ מיי' שם הלכה יט ופי' כמ"ש סמג שם טוש"ע שם סעי' לב:
לח ק טוש"ע שם סעי' לג:

קדושין פב· [ע"ש]

[כמו מאזנים שמשקל אחד מכאן ומשקל אחד מכאן]

[לעיל ה:]

[לקמן עב· שבועות יח. כריתות יג:]

[גי' הערוך אותואוס פ"ש וכתב שם דלשון יוני הוא ועי' פרש"י ביומא ו· ובכריתות יג: אותיום מיד בלשון יוני ויתכן לומר דטעות סופר ועדותו על רש"י בכתוס פ"ש פ"ש תוס' ב"ק סב· ד"ה לשון ע"ש]

[לשון יון הוא כן פרש"י בריש יומא ו· ד"ה כמכאן]

◆

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה וטחתו וכו' שאם דם נ"ב עיין ר"פ הרואה כתם:

◆

מוסף רש"י

לייט אמאן דגני אפרקיד. שמא יתקשה אברו כמוך שנתו ונראה לרבים והוא דרך גנאי (ברכות יג:).

פרקדן. שוכב על גבו ופניו למעלה (שם).

מגנא. לישן (שם).

כי מצלי. כשהוא מוטה על צדו מעט (שם).

לענין ק"ש כי מצלי אסור. אפילו מצלי נמי אסור, שמקבל עליו מלכות שמים דרך שררה וגאוה (שם).

בשני עדים. שני סדינים לקנח (כריתות יג:).

אחד לו. שמקנח בו בעצמו (לעיל ה.).

נמצא על שלו. דם על המטפה שקנח בה אחר תשמיש, טמאין. שניהם טומאת שבעה, היא משום נדה והוא משום בועל נדה, דודאי דם קודם בעילה או בשעת בעילת תשמיש, וחייבין. שניהם בקרבן (שבועות יח.) דודאי בשעת תשמיש היה (המשך למטה בעמוד זה)

תוספי הרא"ש

רוכבי גמלים אסורים לאכול בתרומה' דוקא בשעה שהן רוכבין שמא יראה קרי בעוד התרומה בפיו אבל לאחר שירד מותר דלא חיישינן שמא ראה קרי ושכח דאמרי' לקמן פרק יוצא דופן כל שכבת זרע שאין גופו מרגיש בה אינה מטמאה: רוכבי גמלים כולם רשעים · והא דאמרי' בסוף קדושין הגמלים כולן כשרים בבעלי סחורה מיירי והולכין ברגל ומשאן על הגמלים והולכין לארץ מרוחקים לסחורה בדרך מדבריות במקום גדודי חיות ולסטים ושבורים לבם לשמים ומשאן ותתנן באמונה · והחמרין שאינן מתרחקין כל כך משאם ותתנם ברמאות: לייט אמאן דגני אפרקיד' פי' שוכב על גביו כי עכבותיו מתחממין על חמסה ובא לידי קרי כדאמרינן בפרק הערל מייתינן מ"א חמימא ושערי ומנחינן ליה אבי פיקרי ומיקרי בי פיקרי הייטו שכבותיו כשמניח עליהם דבר חם מתחמם ובא לידי קרי: וליחוש דלמא דם מאכולת הוא · אבל בדיקה שבדקה ומצאה טמא לא קפרי דמצי לטיהר דמטמאינן לה מספיקא אבל מתני' דקתני חייבין בקרבן אלמא ודאי טמאה אתי ותוד כיון שמצא על שלו ולא על שלה משתברא כי דם מאכולת הוא: איבעי שמש רצפה · וא"ת כיון דאיכא למיחש לצריפה שמש א"כ משתכחא מאכולת התם א"כ אמי' ליכא מאכולת רצופה נמי ניחוש דרצפו שמש ודם מאכולת הוא ואע"ג דמאכולת ליתא קמן דלמא נאבדה המאכולת ונשאר הדם · ר"ל דרציפה של שמש לא שכיח לא תלינן בה אלא הכא דשכחא סלקא דאשתכח מאכולת רצופה: וטחתו בירכה ולמחר מצאה עליה דם · פירש"י על הירך ותימה תבדוק בעד עצמו שאי אפשר שלא יהא ניכר הרשם של העד וצ"ל שמיירי שאבד העד · ור"ח גרס ומצאה עליו כלומר על העד וקמ"ל דלא חיישינן שמא בא מן הירך על העד: והא חוששת אמרת לן · תימה דאמרי' בריש הרואה כתם על בשרה ודאי טמא דאם איתא דמעלמא אתי על חלוקה איבעי ליה לאישתכוחי ואע"כ ה"נ אמי' הדם על הירך טמאה ודאי וכ"ת הך דלקמן לפי מסקנא דאשמעתין ס"ם קשה דמשמע דרב נטירה לא קאמר אלא דוקא מתתו אבל אם לא מתתו לא' ומצי' לטיהר דה"ה לא מתתו והאי דנקט מתתו לאשמועינן דוקא בדוק אבל אינו בדוק לא ועוד מצינו לטיהר דמיירי הכא כשיש לה מכה ואי לאו דמתתו הוה תלינן בדם המכה: ולעת זקנתו טהור מכלום · תימה היכא מצינו לטיהר טהור מכלום והא אמרינן לקמן בריש הרואה כתם על חלוקה ודאי טהור ואי איתא המנופה אתא על בשרה ועל חלוקה דליכא הוכחה הוי ספיקא והכא כעל בשרה ועל חלוקה דמי והכא נמי ליכא הוכחה · ר"ל דהא דלקמן היינו לפי המסקנא דהכא ומיהו [אכתי]קשה דהא תנן לקמן פ' האשה ג' נשים שלבשו חלוק אחד ונמצא עליו דם כולם טמאין וח"נ כשבדקה בעד שאינו בדוק לה הוי כאילו קינחה בו אשה אחרת קודם דמטמאה מספק והכי הוה בעי לטיהר דטהור מכלום דא"כ תיקשי ליה מתוך מתני' ר"ל דשאני התם דטמה נמשך צריך לטמאות אחת מהן ודומי לבאר לשאול בכת אחת גבי שני שבילין וחד מנייהו מפקת · אבל הכא תלינן שמא הדם היה על העד קודם לכן והתם נמי אילו הייתה אחת מהן שחורת יום כנגד יום או בתולה שדמיה טהורין הוו שתים האחרות תולות בה:

הר'

(א) מלשב שצ"ל שבדקה ומצאה דם על כעד דמטמאין אותה לא קשיא כן דשמא דם מאכולת הוא דמאי למיטר וכו':

מוסף רש"י (המשך מלמעלה) ובועל נדה כנוגע הוא ומייתים שתי פעמים (כריתות שם). דודאי היה דם בשעת ביאה, שאין דרך הדם לצאת ממנו דם (יומא ו.). אותיום. לשון יוני הוא, כלומר לאחר תשמיש (כריתות שם) והוא לשון מיד בלשון יוני, שקנסה כפרישת ילאת השמש מיד, טמאין. ודאי (יומא ו.). נמצא על שלה לאחר זמן. כלומר שהרמיקה בדיקה (שם). פניה. של מטה (שם). ואח"כ מטמאה מעת לעת. ואם יותר מכאן שההה לבדוק ואח"כ בדקה ומצאה, הרי היא כשאר נשים לטמא למפרע טהרות של מעת לעת, ואינה מטמאה את בועלה. שלא גזרו טומאת מעת לעת לענין טומאת בועלה (שם).